[Medicinski fakultet u Rijeci]

Curriculum
2022/2023

[Za kolegij]

Etika javnog zdravstva (Medicina)

Study program:	**Medicina (R)** (elective) [Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij]
Department:	**[Katedra za zdravstvenu ekologiju]**
Course coordinator:	**nasl. prof. dr. sc. Sorta-Bilajac Turina Iva, dr. med.**
Year of study:	**2**
ECTS:	**1.5**
Incentive ECTS:	**0 (0.00%)**
Foreign language:	**No**

Course information:

Ciljevi kolegija:

Primarni cilj kolegija je definirati jasne profesionalno-etičke temelje javno-zdravstvene medicine. Stoga je potrebno ukazati na interdisciplinarnost javno-zdravstvene etike kao adekvatan kontekst za rješavanje moralnih dilema u javnom zdravstu, te pri tome ojačati (bio)etičko i medicinsko-etičko (pred)znanje.
Sljedeći cilj kolegija jest priprema i osposobljavanje studenata za samostalno, odgovorno i stvaralačko donošenje etičkih odluka u budućem profesionalnom radu u području javnog zdravstva, usvajanjem temeljnih znanja i vještina iz područja javno-zdravstvene etike. U tom smislu neophodno je potrebno usvojiti osnovne standarde profesionalnog komuniciranja u zdravstvu, primjerice, prepoznati i rješavati komunikacijske poteškoće u interpersonalnim odnosima, kao i pri komunikaciji s medijima. Sveobuhvatni je cilj kolegija osnažiti percepciju etike javnog zdravstva kao sastavnog dijela suvremene (javno-zdravstvene) medicine.

Očekivani ishodi učenja:

Razumijevanje odnosa: medicinska etika – etika zdravstvene skrbi – etika javnog zdravstva
prava pojedinca – dobrobit zajednice (društva)
Usvajanje moralno-pravnog obrasca profesionalnog ponašanja kroz modele i preuzimanje uloga u edukativnim i stvarnim slučajevima.
Osposobljavanje studenata za prepoznavanje i rješavanje etičkio-pravnih dilema u javnom zdravstvu stjecanjem vještina:
- poznavanja međuljudskih odnosa,
- razumijevanja procesa,
- etičko-pravne procjene.

Sposobnost rješavanja etičko-pravnog problema kroz praktičnu primjenu teorijskih znanja iz javnozdravstvene etike:
- etičko-pravna procjena (poznavanje pojma i sadržaja),
- analiza (uvidjeti, prepoznati problem),
- diskusija i argumentacija (vještina etičko-pravne analize i sinteze na konkretnu temu),
- debatiranje (zastupanje suprotstavljenih strana u slučaju)
- rješavanje konflikata,
- prepoznavanje situacije (etika situacije),
- uspješno (razumljivo) iznošenje kompleksnih znanstvenih i stručnih koncepata.

Student stječe spoznaje o problematici etičke i pravne odgovornosti u javnom zdravstvu.

Sadržaj kolegija:

Specifičnosti etičkog sustava u javno-zdravstvenoj medicini
etičke teorije, principi i pravila:
- etičke teorije u praksi:
  odlučivanje prema pravilima (deontologija)
  odlučivanje prema posljedicama (utilitarizam)
- praktična perspektiva (bio)etičkih principa u javnom zdravstvu:
  dobročinstvo i neškodljivost
  autonomnost i pravednost

metode etičkog odlučivanja u javno-zdravstvenoj medicini:
metoda pozivanja na autoritet
metoda pozivanja na suglasnost
metoda pozivanja na intuiciju
Sokratova ili dijalektička metoda
case-study metoda

Odnos pojedinca i društva kao fokus javno-zdravstvene etike
- individualne slobode i javno zdravstvo
- privatno vs. javno
- opće dobro, društvena jednakost i pravednost
- zaštita podataka u zdravstvu
- personalizirana medicina i javno zdravstvo
- zdravstvena pismenost (odgovornost prema zdravlju)

Načela zdravstvene zaštite u javnom zdravstvu danas – upitnost i održivost:
- sveobuhvatnost
- kontinuiranost
- dostupnost
- cjeloviti pristup (primarna)
- specijalizirani pristup (specijalistička i bolnička)

Znanstveno-tehnološka paradigma javno-zdravstvene medicine današnjice
smije li znanost sve što može?

- bioetika = kontrolor znanosti (Potter)
zloupotreba znanosti i istraživanja
- etika (?) eksperimentiranja na ljudima
- primjeri velikih bioetičkih skandala – rađanje etike javnog zdravstva
1971. – The Tuskegee Syphilis Project
1987. – The Plutonium Experiments

Medicinsko-etičko-pravni dokumenti u etici javnog zdravstva

potreba za univerzalizacijom standarda:
- Nürnberški kodeks
- Ženevska deklaracija
- Helsinška deklaracija
- Bioetička konvencija
- Konvencije o pravima djeteta
- UNESCO-va Opća deklaracija o bioetici i ljudskim pravima
- Kodeks medicinske etike i deontologije HLK
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti
- Zakon o zaštiti prava pacijenata
- Zakon o potvrđivanju Konvencije o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine: Konvencije o ljudskim pravima i biomedicini, Narodne novine – međunarodni ugovori 13/2003
- Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Narodne novine, 126/2006.
- WHO Ethical Guidelines for Epidemiological Investigations
- Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data

Profesionalno komuniciranje i etika javnog zdravstva

komuniciranje unutar profesije
komuniciranje s medijima
- persuazija, krizno komuniciranje, uloga PR-a
- primjeri dobre prakse

Odabrane teme javno-zdravstvene etike

kontrola bolesti
- Pandemija Covid-19
- cijepljenje – “goruća kesten” javno-zdravstvene etike
- screening populacije
- preventivni programi i njihova dostupnost

debljina i bolesti ovisnosti – pravo na zdravlje – osobna odluka ili javna obaveza?
vulnerabilne skupine

List of assigned reading:

Nastavni materijal za kolegij je u pripremi, studentima će na raspolaganju biti sve PPT-prezentacije korištene u nastavi, kao i pripremljeni *handoutsi*.

List of optional reading:

1. Borovečki A, Lang S, ur. Javno zdravstvo, etika i ljudska prava. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, 2010.
2. Mićović V, Sorta-Bilajac Turina I, Malatestinić Đ. Personalized Medicine and Public Health. In: Bodiroga-Vukobrat N, Rukavina D, Pavelić K, Sander GG., eds. Personalized Medicine – A New Medical and Social Challenge. Springer International Publishing AG Switzerland: 2016, p. 81-93.
3. Mohorić S, Anić I, Gašparović Babić S, Glibotić Kresina H, Sorta-Bilajac Turina I. Obilježavanje 75 godina osnutka Svjetske zdravstvene organizacije: osvrt na mjesto i ulogu Andrije Štampara – „balkanskog medvjeda“” i pokretača riječke javnozdravstvene povijesti. Medicina Fluminensis 2023; 59(3):265-72. doi: 10.21860/medflum2023_306344
4. Sorta-Bilajac Turina I, Brkljačić M, Grgas-Bile C, Gajski D, Racz A, Čengić T. Current perspectives of Potter's global bioethics as a bridge between clinical (personalized) and public health ethics. Acta Clinica Croatica 2015;54(4):509-15.
5. Sorta-Bilajac Turina I. Potterova „globalna“ bioetika kao odgovor na potrebu za „specijalnom“ etikom u javnom zdravstvu. Hrvatski časopis za javno zdravstvo 2017;13(50):6-13. (bib.irb.hr 1007511)
6. Sirpa Soini, ur. Public Health – ethical issues. Copenhagen: Nordic Council of Ministers, 2011.
7. Nuffield Council on Bioethics. Public Health – ethical issues. Nuffield Council on Bioethics: London, 2007.
8. Kass, NE (2001) An Ethics Framework for Public Health. Am J Public Health 11;1176-1182
9. Callahan D (2002) Ethics and Public Health: Forging a Strong Relationship. Am J Public Health 2:169-176
10. UNESCO i bioetika, zbirka osnovnih dokumenata.Center for Ethics and Law in Biomedicine; 2008.
11. Post SG, ur. Encyclopedia of Bioethics (odabrana poglavlja). 3rd ed. New York: Macmillan Reference USA; 2004.
12. Aramini M. Uvod u bioetiku (odabrana poglavlja). Zagreb: Kršćanska sadašnjost; 2009.
13. Van Rensselaer Potter: Bioetika - most prema budućnosti. Rijeka: Medicinski fakultet Rijeka, Katedra za društvene znanosti, Hrvatsko društvo za kliničku bioetiku, Hrvatsko bioetičko društvo, Međunarodno udruženje za kliničku bioetiku; 2007.
14. Potter VR (1970) Bioethics, the Science for Survival. Perspect Biol Med 14:127-153
15. Jonsen AR (1993) The birth of bioethics. Hastings Cent Rep 23(6):S1-S4
16. Beauchamp TL, Childress JF. Principles of Biomedical Ethics. 5th ed. New York: Oxford University Press; 2001.
17. odabrani radovi iz časopisa „Public Health Ethics“
18. odabrani radovi iz „Bulletin of the WHO“

Curriculum:

Student obligations:

Nema posebnih uvjeta za upis kolegija.

Studenti su obavezni redovito pohađati nastavu. Student može izostati s 30% nastavnih sati. Ukoliko izostane više, gubi mogućnost izlaska na završni ispit.
Također, studenti su obavezni dolaziti pripremljeni na skupne seminare, temeljem ponuđene literature istražiti relevantne činjenice potrebne za izradu seminarskog rada, te pripremiti PPT-prezentaciju.

Exam (exam taking, description of the written/oral/practical part of the exam, point distribution, grading criteria):

Studentsko aktivno sudjelovanje u nastavi će se pratiti i sačinjavati će dio završne ocjene. Od studenata se očekuje da temeljem ponuđene literature istražuju relevantne činjenice potrebne za izradu seminarskog rada. Sukladno smjernicama o ECTS sustavu ocjenjivanja, uspjeh studenata izražava se ECTS skalom ocjenjivanja u postocima 0-100%, pri čemu prolazna ocjena ne može biti niža od 50%, dok završni pismeni ispit predstavlja 30% ukupne ocjene. Prag prolaza na ispitu je 50%. Ispit se održava po završetku izbornog kolegija (termin se definira u dogovoru s predstavnikom studenata).

Aktivnost	**Pojašnjenje**	**Broj bodova**
Usmeno izlaganje	1. pripremljenost izlaganja (max 15 bodova) 2. odgovaranje na pitanja (max 5 bodova)	20%
Seminarski rad	1. formalni elementi (max 5 bodova) 2. jasnoća i način obrade teme (max 15 bodova) 3. zaključak /osobni osvrt na temu (max 15 bodova) 4. literatura (max 10 bodova) 5. poštivanje rokova (max 5 bodova)	50 %
Završni ispit	Završni je ispit koncipiran kroz 10 pitanja. Svako pitanje sastoji se od ponuđenih pet odgovora, od kojih studenti trebaju prepoznati tri točna. Svako pitanje nosi 3 boda.	30%
UKUPNO		100%

Završna ocjena oblikuje se na način da se ocjenskim bodovima ostvarenim tijekom nastave pridružuju bodovi ostvareni na završnom ispitu. Ocjenjivanje studenata na temelju konačnog uspjeha obavlja se kako slijedi:

Kriterij	Brojčana ocjena	ECTS ocjena
90 - 100%	5 (izvrstan)	A
75 - 89,9%	4 (vrlo dobar)	B
60 – 74,9%	3 (dobar)	C
50 - 59,9%	2 (dovoljan)	D
0 - 49,9%	1 (nedovoljan)	F

Other notes (related to the course) important for students:

Nastava se izvodi u obliku 25 sati seminara. Predviđeno trajanje nastave je dva tjedna. Tijekom nastave student piše seminarski rad na odabranu temu, koju i usmeno izlaže uz PPT-prezentaciju. Izvršenjem svih nastavnih obveza, te pristupanjem završnom ispitu, student stječe 1,5 ECTS bod.
Za upis kolegija nema posebnih uvjeta.

Ponuđeni okvirni sadržaj kolegija može se mijenjati tijekom izvođenja samog kolegija, ovisno o osobnim profesionalnim interesima studenata, njihovim prijedlozima i željama za detaljnijim pristupom pojedinim temama.
Specifičnost je ovog kolegija u velikom naglasku na aktivnost studenata, čiji je zadatak da aktivno sudjeluju u izvođenju samog kolegija kroz svoje seminarske radove u kojima će prikazati i analizirati aktualne slučajeve iz međunarodne i hrvatske javno-zdravstvene problematike.

Nastava će biti organizirana sukladno ostalim studentskim obavezama i raspoloživim terminima u odnosu na ostalu nastavu, a u dogovoru s predstavnikom studenata.

Ukoliko je potrebno, kolegij se može izvoditi na engleskom jeziku.

COURSE HOURS 2022/2023

Etika javnog zdravstva (Medicina)

List of lectures, seminars and practicals:

EXAM DATES (final exam):